

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85

Előfizetési díj:

Egész évre — 12 pengő || Félévre — — 6 pengő

Felolvasó szerkesztő:

BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai:

A legkisebb hirdetés díja 150 pengő. — A hirdetés egy 160 milliméter széles hasábon millimétersoronként 10 fillér. Állástkeresőknek 50 százalékos kedvezmény. A hirdetésben elhelyezett reklám-, eljegyzési, családi hír, valamint a nyitólír soronként 60 fillérbe kerül.

Október 6

Mezőgazdasági szociálpolitika a Kárpátalján

Az őszi levélhullás idején, mikor az elrepült nyár után minden a természet haldoklását juttatja eszünkbe, gyászünnepe volt a magyar.

Lehetetlen, hogy könny ne szökjék minden magyar szemébe, ha e nap eseményeire gondol. Lehetetlen, hogy ne a vérhullásos magyar sors tragédiáján elmélkedjünk e napon. Az aradi vár sáncaiban kivégzett tizenhárom hős magyar tábornokot is a magyar sors érte utól, mert a magyar föld minden kicsi rögjét nemcsak megszerezni kellett drága magyar vérről, hanem a megtartásáért is sűrűn hullatni kellett a magyar vért és kell is talán örökre.

Nekünk, magyaroknak azonban sohasem volt október 6-a az elmulás, a halálhíradal gyászünnepe! Nem könnyeztünk, hanem ökölbe szorított kézzel hallgattunk. — Nem siránkoztunk, csak emlékeztünk. Nem jajveszékeltünk, csak tanultunk. Mert mindig tagadtuk s tagadjuk ma is, hogy hiába hullott volna az aradi mártírok vére.

Tudjuk és szent hittel valljuk, hogy a hazáért elhullott drága magyar vér acélozta meg mindenkor a magyar kart és a vértanuk szelleme tette mindenkor hőssé a magyart.

Élhetnénk-e még itt Európa szívében, az idegen fajok tengerében rokontalanul, árván, vértanuk, hősök nélkül? Lenne-e még Magyarország vértanuk és magukat feláldozni kész hős és vitéz magyarok nélkül?

Történelmi napokat élünk ismét s ilyenkor kétszeres jelentőséggel bír a régi magyar multra visszaemlékezés. Nemzetek sorsa fordul jobbra, vagy rosszabbra a mai napokban. — S mi nem sirni, nem gyászruhát öltve búbanatos arccal visszaemlékezni, hanem erőt meríteni jöttünk össze most is a tizenhárom aradi vértanu emlékünnepe.

Szükség van ma is az aradi tizenhárom szellemére, lelkületére, mert újabb magyar hősöket s talán újabb magyar vértanukat is kívánhatnak az új magyar történelmet csináló idők.

Hősök unokái, az aradi tizenháromra emlékezve fogadjátok meg, hogy méltók lesztek hozzájuk, hogy mindig — miként ők is — ti is csak a hazáért, fajtokért fogtok élni s ha kell, halni!

A visszacsatolt Kárpátalja magyar-orsz mezőgazdasági munkásnépe, husz esztendőn át nélkülözte a magyar kenyeret, amit esztendőről-esztendőre a Nagyalföldről szerzett meg mezőgazdasági idénymunkával, legelsősorban aratással. Természetes tehát, hogy a kormány egyik főbb gondja volt a visszacsatolás után munkához és magyar kenyérhez juttatni ezeket a munkásembereket. A munkaközvetítés megszervezésével a kormány megbízásából az Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda foglalkozott és pedig a legnagyobb sikerrel. Nyolcezer kárpátaljai mezőgazdasági munkásnak juttatott buzatermő területeken idénymunkát és hozzásegítette őket ahhoz, hogy télire jó magyar kenyérrel lássák el háztartásukat.

A földmivelésügyi minisztérium ennél az akciónál gondosan szemlélte azt az igazságot, hogy a legjobb mezőgazdasági politika, a szociálpolitika. Ezért nemcsak messzemenően biztosította a szerződés megkötésénél a munkások szociális érdekeit, hanem gondoskodott arról is, hogy a közvetítéssel megbízott intézmény szervei meglátogassák időről-időre a szerződött munkásokat, meghallgassák észrevételeiket, esetleges panaszait és azokat, ha érdemlegesek és helytállóak, nyomban orvosolják is. Nem is merült fel ebben a tekintetben a munkások részéről semmi panasz, a szociális gondoskodással a legteljesebb mértékben meg voltak elégedve.

Külön elismerést és méltányolást érdemel az az egészen új és nagyon szükséges intézkedés, hogy az elszerveződés előtt a közvetítéssel megbízott szerv orvosi vizsgálatnak vetette alá a jelentkező munkásokat. Ez nemcsak a ragály, a fertőzés elkerülése érdekében szükséges, — hanem azért is, hogy olyan emberek, akik tulajdonképpen nem munkaalkalomra, hanem orvosi gyógyításra szorulnak, ezt megkapassák és meg legyenek mentve attól, hogy szervezetüket túlzottan megerőltető munkával, egészségüket tovább háborítsák, sőt módjuk és alkalmuk legyen arra, hogy magu-

kat gyógykezeltesse. Ez a szociális intézkedés mintegy uttörője a mezőgazdasági munkásság további alimentálása terén bekövetkező új intézkedéseknek. Ezek az intézkedések tudvalevőleg az öregségi és balesetbiztosítással a legszorosabb kapcsolatban vannak és azok a tapasztalatok, amelyeket a kormány az orvosi vizsgálattal most Kárpátalján szerzett, bizonyosan utmutatással szolgálnak a jövőre nézve.

Egyik nagy problémája a messze földről hozatott summás munkáskérdésnek, a természetben kapott gabonának a lakóhelyre való elszállítása. Ez már a multban is igen sok nehézséget okozott és sokszor valósággal illuzóriussá tette a vándormunkás kenyérkereseti lehetőségeit. Ugyanis a munkás inkább helyben eladta a gabonát, mintsem

azt drága pénzért messze szülőfalujába elszállíttassa. Az eredmény az volt, hogy a vételárként kapott készpénzen odahaza csak silány minőségű kenyeret tudott beszerezni. A kormány most kétféle intézkedést tett ennek a leküzdésére. Az egyik a kárpátaljai munkások gabonájának hazaszállítására engedélyezett 50 százalékos fuvardíjkezdmény, a másik pedig — és ezt különös örömmel kell üdvözölni — az az intézkedés, hogy a gabona felvásárlásával megbízott Futura a munkahelyen illetékes gyűjtőállomásán átvette a sommás munkás gabonakeresetét, arról utalványt adott, ezt az utalványt viszont a munkás lakóhelyéhez legközelebb eső gyűjtőállomás ugyanolyan minőségű és mennyiségű gabonára váltotta vissza, mint amilyent az aratómunkás keresett. Ezzel a szállítás nehézségei és költségei teljesen kiegyenlítődték és a munkás — végeredményben olyan helyzetbe került, mintha az idénymunkát szülőfalujában végezte volna el.

Pálosokat akarnak letelepíteni Bátán

A Pécsen megjelenő *Dunántul*, a vidék egyik legkiválóbb napilapja, a baranyamegyei keresztény társadalom, valamint a pécsi püspökség hivatalos ujságja írja a következőket:

Részletes beszámolót adtunk a bátai Szent Vér templom ünnepélyes felszenteléséről. Beszámolónk kiegészítésül most közöljük, hogy a monumentálisan szép templomot a pálosoknak akarják juttatni, hogy amellé rendházat építve, ott letelepedhessenek. Ennek a szándéknak maga *Fáth Jenő* apátplebános adott hangot a templom ügyében tett első előterjesztésében. Az erről szóló részt az alábbiakban közöljük:

— Ez az új templom a klastromhegyen nemcsak a bátai hívek lelki szükségletét elégíti ki, hanem

egyik régi, csodával tündöklő búcsus helyünket is felújíthatná

a gyűlölködés, társadalmi harcok korában a szelid Krisztus békitő szent Vérének kultuszával és messze ragyogó keresztje nemzeti érzésünket is hirdetni az ideiglenes déli végeken.

A Hunyadiak emléktemploma lesz, amelyet az ő fényes korszak ötszáz éves emlékére emelne a hálás hit és haza.

Hiszen ha a történetírás szekszárdi vagy bátaszéki csatának nevezi is Hunyadi csatáját, ő maga nem Széknek, nem is Szekszárdnak, vagy Cikárdnak volt hálás fiaival együtt, hanem a Szent Vér bátai monostor templomának.

— Ha nem mehetünk Vajda-Hunyadra, — kincses Kolozsvárra, Gyulafehérvárra emlékezni, ünnepelni és ha Vajda-Hunyad budapesti vára nem ad megfelelő történelmi hangulatot, itt

a bátai klastromhegyen a történelem valósága beszélhet hozzánk, mert valóban innét indult el a Hunyadiak csillaga,

a világtörténelmi jelentőségű nagy hadvezér, hogy a kereszténység és a haza védőbástyája legyen s megtanítsa Európát nagy történelmi hivatást látni Magyarországnak a keleti barbárság elleni harcában.

Hunyadi emlékéhez méltó is a templom,

M. Kir. Osztálysorsjáték

88.000 sorsjegy 44.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000

Jutalom és nyeremények:

400.000	70.000	2x40.000
300.000	60.000	30.000
100.000	2x50.000	15.000

32-szer 10.000, stb. pengő, összesen közel 10 millió pengő, mely összeget készpénzben fizetik ki!

A húzások október hó 14-én kezdődnek!

Az I. osztályú sorsjegy hivatalos ára: Nyolcad 3 1/2 P, Negyed 7 pengő, Fél 14 pengő, Egész 28 pengő.

Sorsjegyek az összes főárusításknál, kik feltétlen titoktartást biztosítanak

mert mint a keresztény lovag mintaképe, a harcot vallási kötelességnek tekintette.

— Volt a magyar katolikus egyháznak egy intézménye, mely nagy szeretettel ápolta, terjesztette Jézus öt szent sebének — s így szent vérének — tiszteletét. A budapesti egyetemi templom egyik kápolnája is hirdeti ezt.

Ez az intézmény az egyetlen magyar szerzetes-rend, a pálos-rend volt.

Ez a mi külön magyar egyházi kincsünk, mert magyar lélekből fakadt, magyar földön virágzott s innét terjedt el más országokba. Népünk nagyon szerette, — főuraink, királyaink dédelgették, Nagy Lajos és Mátyás király szívesen időzött a budai hegyek Szent Lőrinc kolostorában a fehérruhás barátok között. A kalapos király, II. József kitépte a rendet a magyar földből. Még él Lengyelországban, de visszasír a magyar hazába.

— A nemzeti és vallásos kegyeletnek milyen szép megnyilatkozása volna az, ha a Szent Vértiszteletére és a Hunyadiak emlékére épült szent helyen a magyar egyház és a magyar föld újból virágzó hajléka, a magyar pálos-rend szolgálhatná Istent s a magyar nép lelki javát a négyszáz éve lerombolt bái apátság helyén.

Eddig szól Fájth Jenő bátai apát előterjesztése. Most, a templom felszentelésén ott volt a pálos-rend részéről P. Besnyő Gyula pécsi perjel is. Mint értesülünk, a pálosok bátoi letelepedése ügyében ezuttal is megbeszélések folytak. Természetesen még rendház építéséről is kellene gondoskodni és a mainál több felszentelt pálos rendtagra volna szükség. A letelepedés kérdése tehát valószínűleg majd csak évek múlva válik időszerűvé.

Hírek

Csonka Magyarország nem ország, Egész Magyarország — mennyország!

Időjelzés.

Hőmérsékleti szélsőségek és csapadék Szekszárdon, 1939 szeptember 28-tól október 4-ig.

Hőmérséklet:

maximum: 18,8 C° október 2-án,
minimum: 4,8 C° szeptember 28-án.

Csapadék:

eső 2,9 mm október 1-én,
eső 3,0 mm október 2-án,
eső 12,0 mm október 3-án.

Összesen 17,9 mm.

Az idei szeptember első fele a normálisnál melegebb, második fele pedig a normálisnál hűvösebb volt; mindkettő oly mértékben, hogy 18,4 C fokos hőmérséklete a 15 évi átlagnak megfelelt.

A 13—21-ig erősen csapadékos szakaszban az esőmennyiség a 15 évi 54 mm-es átlagot 20 mm-el fölőlte. A hó első fele és vége száraz jellegű volt.

— A nemzeti gyásznappal alkalmából vármegyénk közönsége is kegyelettel hódolt az 1849. évi október 6-án Aradon és Budapesten kivégzett mártírok emlékének. Mindenütt gyásztisztviszletek és ünnepélyek voltak és a szekszárdi belvárosi róm. kat. templomban tartott gyászmisén a helyőrség is megjelent.

— Id. Thuránszky László temetése. Mélységes megrendüléssel fogadta Zemplén vármegye közönsége id. thuriki és komjáthnai Thuránszky László nyugalmazott főispán váratlan halálhírét, aminek külső jelétül a vármegye minden községének középületeire kitűzték a gyászlóbobogót. Thuránszky László Zemplén nagy főispánjai közé tartozott és több mint négyévtizedes közszolgálatát alatt rendkívül értékes közigazgatási, társadalmi és történetirői munkásságával elévülhetetlenül beleírta nevét a vármegye történetébe, nemes, szociális érzékével pedig Zemplén vármegye minden rendű és rangú lakosának megnyerte őszinte szeretetét és ragaszkodását. Történetirői munkásságával is elismert nevet szerzett magának. Két nagyszabású történeti monográfiájában hosszú századokon keresztül kimutatta Zemplén vármegye, a Kossuth- és Thuránszky-családok történetét. Művei egyszersmind kitűnő forrásmunkául szolgálhatnak majd különösen a háború előtti és háború utáni vármegyei élet megörökítéséhez, mert id. Thuránszky László, aki maga is végigszenvedte a forradalom borzalmait, személyes élményei és tapasztalati alapján írta le az akkori idők szomorú történetét. Zemplén vármegye nagy halottjának földi maradványait szerdán délután a sátoraljaujhelyi ősi kúriá-

Bonyhádi Takarékpénztár R. T.

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank leányintézete
(Alapítva az 1869. évben)

A legelőnyösebb feltételek mellett nyújt kölcsönöket, betéteket a legkedvezőbbben gyümölcsöztet, foglalkozik a banküzlet minden ágával, megbízásait gyorsan és előzékenyen bonyolítja le. 573

ból helyezték örök nyugalomra — saját kívánsága szerint — kastélya parkjába. Temetésén a nagyszámu hozzátartozókön kívül a vármegye, az egyházi, katonai hatóságok és a különböző társadalmi egyesületek hivatalos küldöttségekkel képviseltették magukat. Dr. vitéz Thuránszky László miniszteri osztályfőnököt, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjét, vármegyénk volt főispánját édesatyjának halála alkalmából e vármegye területéről is igen sokan keresték fel részvétnyilvánításukkal.

— Esküvő. Dr. Martin József m. kir. gazdasági tanácsos, bikádpusztai földbirtokos és felesége miskei és csertői Gajdó Ilona leányát Julió, Budapesten folyó hó 7-én a városligeti Jáki-kápolnában vezette oltárház gróf Königsegg-Rottenfels Miksa aradmegyei kavnai földbirtokos, néhai gróf Königsegg-Rottenfels Lajos és felesége esztelneki és létzfalvi Szacsvay Sándorné, sárosi Sadrossy-Kapeller Edith fia és esztelneki és létzfalvi Szacsvay Sándor nevelt fia.

— A vármegyei honvédelmi bizottság tagjai gyanánt a legutóbbi vármegyei közgyűlésén megválasztották báró Schell József földbirtokost és Michéli Mihály bátaszéki bírót.

— Kitüntetés. A kormányzó Gáspár Jenő szerkesztőt, a sajtókamara főtitkárát m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki. Meg kell állnunk egy pillanatra e kinevezés mellett, mert újságírói csak a legritkább esetben szoktak a hivatalos hatalom részéről jutalmazni. Hiszen az érdem és elismerés eddig legnagyobb részét csak a közgazdasági, pénzügyi és politikai téren kifejtett munkásságot szokta honorálni s annál nagyobb az elismerés, amely végre eljutott odáig, hogy a sajtó robotosait, a magyar élet hő harcosait, a magyar gondolat egyik legfőbb zászlóhordozóit is észreveszi és munkásságát jutalmazza. Különösen szerencsés a választás, amely az első közt Gáspár Jenő jutalmazta azzal, hogy m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki, hisz ez a kitüntetés a szorgalmas újságírói munka, az önzetlen küzdelem, a becsületes újságírói kötelességteljesítés jutalmazása. Gáspár Jenő a katolikus sajtó régi, kipróbált harcosa, ami egyet jelent az anyagi javakról való lemondással, az idegölő állandó munkával és a magyar haza érdektelen szolgálatával. Mint a magyar újságírórend szerény vidéki har-

cosai, ez alkalommal köszöntjük Gáspár Jenőt, de köszöntjük azt is, aki Gáspár Jenő kitüntetésével elismerte a becsületes újságírói munkát.

— A madocsai hősök emlékművét október hó 8-án fogják felavatni. Az ünnepély sorrendje a következő: Fél 10 órakor a vendégek fogadása a község házán. 10 órakor Istentisztelet a ref. templomban. 11 órakor felvonulás a hősi emlékműhöz. Himnusz, éneklő a közönség. Felavató imát mond Mező Benő ref. lelkész. Hiszekegy, éneklő a Ref. Egyház vegyeskara. Ünnepi beszéd, tartja vitéz Madi Kovács Imre főispán. Alkalmi költemény, szavalja Gerzsei Zsuzsanna. Az emlékművet átadja dr. Korniss István járási főszolgabíró. Az emlékművet átvesszi Gerzsei József községi bíró. Alkalmi költemény, szavalja Bertók Mihály. Koszorúk elhelyezése. Szózat, éneklő a Ref. Egyház énekkara. Közébd.

— Püspöki elismerés. Virág Ferenc pécsi megyéspüspök Tarján János tolnai rk. igazgatótanítónak, 33 évi működéséért, nyugalomba vonulása alkalmával, főpásztori elismerését fejezte ki.

— Tanári áthelyezések. A válás- és közoktatásügyi miniszter vitéz Berend Iván sümegi áll. gimn. tanárt és Mayer Péter nagykálói áll. gimn. tanárt áthelyezte a szekszárdi m. kir. áll. gimnáziumhoz.

— A vármegyei sorozó bizottság elnökei lettek a törvényhatósági bizottság őszi közgyűlésén tartott titkos választás eredményeképpen id. Szeghy Sándor szekszárdi gyógyszerész és Ráth István dombovári megyebizottsági tag.

— Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Varga Ágnes, a nagyvejkai rk. iskolához beosztott kisegítő tanítónőt a felsőszőlőnői áll. elemi népiskolához, helyettes állami tanítónői minőségben áthelyezte.

— Tézene. A m. kir. 18. honvéd gyalogezred menetzenekeara e hó 8-án fél 12-től fél 1 óráig a Szent Imre ligetben tézzenét tart az alábbi műsorral: 1. Teike: „Öreg bajtársak“, induló. 2. Aletter: „Vigjáték“, nyitány. 3. Offenbach-Stolcz: „Hoffmann meséi“, egyveleg. 4. Poppi: „Szfinx“, keringő. 5. Lehár: „Arany-ezüst“, keringő. 6. Maxen: „Jaj, jaj“, induló. — A tézzenét Köhler Nándor m. kir. zenész tiszt-helyettes, a m. kir. 18. honvéd gyalogezred zenekar ezreddobosa vezényli.